

Utveckling av gränsvärden för bedömning av arbetsmiljörisker med hjälp av en kort version av Psychosocial Safety Climate Scale (PSC-4)

Ingår i symposium: *Forskningsbaserade instrument för det praktiska organisatoriska och sociala arbetsmiljöarbetet*

Hanne Berthelsen¹ & Tuija Muhonen²

¹ Centrum för tillämpad arbetslivsforskning och utvärdering (CTA); Odontologiska fakulteten (OD), Malmö universitet

² Centrum för tillämpad arbetslivsforskning och utvärdering (CTA); Institutionen för Skolutveckling och ledarskap (SOL), Malmö universitet

Bakgrund

Sedan föreskriften Organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) introducerades har fokus riktats på betydelsen av organisatoriska förutsättningar för en hälsosam arbetsmiljö. Till skillnad från bedömning och mätning av fysiska arbetsmiljörisker, är de organisatoriska och psykosociala arbetsmiljörisker svårare att hantera. Ett relevant teoretiskt begrepp i sammanhanget är Psychosocial Safety Climate – PSC), som kan definieras som medarbetarnas delade uppfattningar om organisationens riktlinjer, praxis och procedurer för att skydda deras psykologiska hälsa och säkerhet. Med hjälp av PSC skalan undersöks hur medarbetarna upplever att den *högsta ledningen* 1) engagerar sig, 2) prioriterar, 3) kommunicerar och 4) involverar medarbetarna, i psykosociala arbetsmiljöfrågor. Forskning visar att PSC kan predicera arbetsmiljöfaktorer såsom känslomässiga och kvantitativa jobbkrav, mobbing, inflytande och utvecklingsmöjligheten, som i sin tur påverkar till exempel medarbetarnas arbetsengagemang, stress-, utmattnings- och depressionssymptom. Medan den tidigare forskningen huvudsakligen har bedrivits i Australien, bidrar den aktuella studien med att undersöka tillförlitligheten och användbarheten av den korta versionen av PSC-4 i den svenska kontexten.

Syfte

Syftet med studien är att presentera en kort svensk version av Psychosocial Safety Climate (PSC-4, Dollard, 2019) samt hur PSC-4 kan användas för att identifiera risknivåer i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Metod

Studien är baserad på en enkätundersökning som genomfördes bland ett slumpmässigt urval av anställda i åldern 25–65 år (N = 2847) samt enkätdata från ett icke-slumpmässigt urval av 94 arbetsplatser (N = 3066). Som kriterier för utveckling av gränsvärden för PSC-4 risknivåer användes organisationers upplevda efterlevnad av arbetsmiljöföreskrifter.

Resultat

Resultaten visade att PSC-4 hade relevanta samband med andra arbetsmiljöfaktorer såsom kvantitativa krav, ledarskapskvalitet, engagemang i organisationen, arbetsengagemang, arbetstillfredsställelse samt stress och utbrändhet. Vidare framstår PSC-4 som en valid och användbar verktyg för att kunna identifiera risknivåer i relation till hur arbetsmiljöarbetet

praktiseras på svenska arbetsplatser. PSC-4 värden över 12 indikerar en god arbetsmiljöpraktik med låg risknivå, medan PSC-4 värden ≤ 8 indikerar bristande arbetsmiljöpraktik med hög risknivå. Värden mellan 12 och 8 indikerar otillräcklig arbetsmiljöpraktik med måttlig risknivå. Arbetsplatser med hög risk rekommenderas att sätta till åtgärder omedelbart, medan de med måttlig risknivå bör ge det systematiska arbetsmiljöarbete mer uppmärksamhet. Sammanfattningsvis, den svenska versionen av PSC-4 kan betraktas som en valid och tillförlitlig instrument för både forskning och praktisk användning för riskbedömning på arbetsplatser.

Kontaktinformation: tuija.muhoenen@mau.se and hanne.berthelsen@mau.se